UNIONIN YLEISEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (seitsemäs jaosto)

13 päivänä heinäkuuta 2022*

Välityslauseke – EUCAP Somalian kansainväliseen henkilöstöön kuuluva sopimussuhteinen toimihenkilö – Yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan alaan kuuluva operaatio – Määräaikaisen työsopimuksen päättäminen koeaikana – Sopimuksen päättämisilmoituksen tiedoksiantaminen kirjattuna kirjeenä vastaanottotodistusta käyttäen – Lähettäminen virheelliseen osoitteeseen – Kanteen nostamista edeltävään sisäiseen valitusmenettelyyn liittyvän määräajan alkamisajankohta – Sovellettavan lain määrittäminen – Kansallisen työoikeuden pakottavat säännökset – Koeaikaa koskevan ehdon pätemättömyys – Irtisanomisilmoituksen sääntöjenvastainen tiedoksianto – Irtisanomisajan palkkaa vastaava korvaus – Palkan takautuva maksaminen – Vastakanne

Asiassa T-165/20,

JC, edustajanaan asianajaja A. Van Himst,

kantajana,

vastaan

EUCAP Somalia, edustajanaan asianajaja E. Raoult,

vastaajana,

UNIONIN YLEINEN TUOMIOISTUIN (seitsemäs jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja R. da Silva Passos (esittelevä tuomari) sekä tuomarit L. Truchot ja M. Sampol Pucurull,

kirjaaja: hallintovirkamies H. Eriksson,

ottaen huomioon asian käsittelyn kirjallisessa vaiheessa esitetyn,

ottaen huomioon 19.1.2022 pidetyssä istunnossa esitetyn,

on antanut seuraavan

* Oikeudenkäyntikieli: ranska

tuomion[1]

1 Kantajana oleva JC vaatii SEUT 272 artiklaan perustuvassa kanteessaan yhtäältä, että 4.11.2019 päivätty kirje (jäljempänä 4.11.2019 päivätty kirje) ja 3.12.2019 päivätty kirje (jäljempänä 3.12.2019 päivätty kirje) (jäljempänä yhdessä irtisanomisilmoituksen tiedoksiannot), joilla EUCAP Somalia antoi hänelle tiedoksi päätöksen, jolla hänen työsopimuksensa oli päätetty, ja siltä osin kuin on tarpeen, 24.1.2020 tehty päätös, jolla EUCAP Somalia hylkäsi kantajan sisäisessä valitusmenettelyssä muussa kuin kurinpitoasiassa tekemän valituksen hänen työsopimuksensa päättämistä koskevasta päätöksestä, sellaisena kuin se oli annettu tiedoksi 3.12.2019 päivätyllä kirjeellä (jäljempänä 24.1.2020 tehty päätös), todetaan pätemättömiksi, ja toisaalta, että EUCAP Somalia määrätään maksamaan hänelle takautuvasti hänen palkkansa siihen saakka, kunnes sopimussuhde päätetään lopullisesti, sääntöjenmukaisesti ja laillisesti.

I Asian tausta

2 EUCAP Somalia, entinen EUCAP NESTOR, on yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan (YUTP) alaan kuuluva Euroopan unionin operaatio, joka perustettiin Euroopan unionista tehdyn sopimuksen YUTP:tä koskevan V osaston 2 luvun nojalla Euroopan unionin valmiuksien kehittämistä koskevasta operaatiosta Somaliassa (EUCAP Somalia) 16.7.2012 annetulla neuvoston päätöksellä 2012/389/YUTP (EUVL 2012, L 187, s. 40). Päätöksen 2012/389, sellaisena kuin se on muutettuna 18.5.2020 annetulla neuvoston päätöksellä (YUTP) 2020/663 (EUVL 2020, L 157, s. 1), 2 artiklan mukaan EUCAP Somalian tavoitteena on avustaa Somaliaa sen meriturvallisuuteen liittyvien valmiuksien vahvistamisessa, jotta se voisi tehostaa merioikeuden täytäntöönpanoa.

3 Kun EUCAP Somalian henkilöstöyksikkö oli 25.7.2019 esittänyt kantajalle palvelukseenottotarjouksen, hänet otettiin EUCAP Somalian palvelukseen hallinto- ja talousjohtajaksi määräaikaisella työsopimuksella, jonka EUCAP Somalia -operaation johtaja (jäljempänä operaation johtaja) allekirjoitti 20.8.2019 ja kantaja 21.8.2019 (jäljempänä sopimus).

4 Sopimuksen 17 artiklan 1 kohdassa vahvistettiin, että kantaja aloittaisi tehtävässä 8.9.2019 ja että kyseessä olisi 12 kuukauden työsuhde, joka voitaisiin uusia hiljaisella sopimuksella. Lisäksi sopimuksen 17 artiklan 2 kohtaan sisältyi koeaikaa koskeva ehto, jossa määrättiin seuraavaa:

”Koeaika on kolme (3) kuukautta. Jos työntekijä ei ole osoittanut riittävää ammattikelpoisuutta, hänet voidaan irtisanoa tehtävästään koeaikana tai sen päättyessä. Jos työntekijä työskenteli sopimuksen allekirjoittamishetkellä samassa tehtävässä, koeaikaa ei sovelleta.”

5 Sopimuksen 18 artiklan 1 kohdassa määrättiin, että ”työnantaja tai työntekijä voi irtisanoa sopimuksen yhden kuukauden irtisanomisajalla antamalla kirjallisen irtisanomisilmoituksen, jossa mainitaan irtisanomisen syy. Operaation apulaisjohtajan on kuultava työntekijää ennen irtisanomispäätöksen tekemistä, ja operaation johtaja on pidettävä jatkuvasti ajan tasalla asiasta.”

6 Sopimuksen 21 artiklan 1 kohdassa määrättiin, että ”työntekijä voi tehdä työnantajalle sisäisen valituksen päätöksestä, joka vaikuttaa kielteisesti hänen etuihinsa, yhden kuukauden kuluessa kyseisen päätöksen tekemisestä – – Operaation apulaisjohtajan on kuultava työntekijää ennen päätöksen tekemistä, ja operaation johtaja on pidettävä jatkuvasti ajan tasalla asiasta.”

[1] Tästä tuomiosta esitetään vain kohdat, joiden julkaisemista unionin yleinen tuomioistuin pitää aiheellisena.

7 Sopimuksen 22 artiklan 1 kohdassa määrättiin, että ”sopimuksesta aiheutuvien tai siihen liittyvien riitojen ratkaiseminen kuuluu Euroopan unionin tuomioistuimen toimivaltaan [SEUT] 272 artiklan mukaisesti”. Lisäksi sopimuksen 22 artiklan 2 kohdassa määrättiin, että ”muutosta on ensin haettava sopimuksen [21] artiklassa tarkoitetussa sisäisessä valitusmenettelyssä muussa kuin kurinpitoasiassa tehdyllä valituksella ennen kanteen nostamista Euroopan unionin tuomioistuimessa”.

8 Komennukselle lähettämistä valmistelevassa vaiheessa kantaja toimitti 9.8.2019 EUCAP Somalialle häntä hoitavan lääkärin 31.7.2019 antaman lääkärintodistuksen, jossa todettiin, että kantajan ”terveydentila on hyvä” ja että hän soveltuu ”työskentelemään missä päin maailmaa tahansa”. Kantaja toimitti 10.8.2019 EUCAP Somalialle myös useita käsin täyttämiään hallinnollisia lomakkeita, kuten yhtäältä kantajan henkilökohtaisia yhteystietoja koskevan lomakkeen ja toisaalta hänen terveydentilaansa koskevan lomakkeen.

9 Kantajan terveydentilaa koskevan lomakkeen liitteenä olevassa terveystietolomakkeessa kantaja mainitsi, että hänelle oli tehty munuaisensiirto vuonna 2016 ja että hän käy seurantatarkastuksissa kolme kertaa vuodessa. Lisäksi kantaja mainitsi, että lääkärintodistuksen mukaan hänen terveytensä on erittäin hyvä ja että hän syö viittä eri lääkettä. Hän myös ilmoitti, ettei hänellä ole eikä ole koskaan ollut munuaissairautta ja että hänellä on tyypin 2 diabetes, joka pysyy hallinnassa lääkkeillä. Kantaja vakuutti vastanneensa terveystietolomakkeen kysymyksiin kattavasti, totuudenmukaisesti ja parhaan tietonsa mukaan. Hän sitoutui ilmoittamaan lääkintäyksikölle välittömästi kaikista lomakkeella antamissaan terveystiedoissa tapahtuneista muutoksista.

10 Operaation tukitoiminnoista vastaavan osaston johtaja ilmoitti kantajalle 6.9.2019 päivätyllä sähköpostiviestillä, että kantajan varsinaisen komennuksen alkamispäivää oli päätetty lykätä odottamattomista syistä. Siinä täsmennettiin, että kantajalle maksettaisiin sopimuksen mukaista työsuoritusta vastaava palkka.

11 Kantaja vastasi tähän viestiin 7.9.2019 päivätyllä sähköpostiviestillä, jossa hän korosti, ettei lykkäykselle ollut mitään lääketieteellisiä perusteita. Kantaja ilmoitti saaneensa samana päivänä EUCAP Somalian asiantuntijalääkäriltä viestin, jossa häntä pyydettiin antamaan komennuksensa lääkinnällisen puolen valmisteluun tarvittavat pakolliset tiedot, ja vastanneensa tähän viestiin. Hän muistutti toimittaneensa terveystietolomakkeen, joka oli hänen terveydentilaansa koskevan lomakkeen liitteenä, asianmukaisesti täytettynä jo 10.8.2019. Kantaja täsmensi ilmoittaneensa maaliskuussa 2019 alkaneessa palvelukseenottomenettelyssä kaikki EUCAP Somalian pyytämät tiedot.

12 Operaation tukitoiminnoista vastaavan osaston johtaja ilmoitti kantajalle 15.9.2019 päivätyllä sähköpostilla, ettei hän voinut antaa kantajalle mitään yksityiskohtaisempia tietoja, ja mainitsi, että operaation johtaja aikoi harkita uudelleen kantajan lähettämistä komennukselle noudattaakseen hänellä EUCAP Somalian henkilöstöön nähden olevaa huolellisuusvelvoitetta.

13 Kantajan asianajaja lähetti 17.9.2019 EUCAP Somalialle sähköpostiviestin, jossa EUCAP Somaliaa pyydettiin vahvistamaan, että se maksaa kantajalle hänen palkkansa ja vastaavat päivärahat siihen saakka, kunnes kantajan komennuksesta tehtäisiin lopullinen päätös.

14 Lääkintäalan asiantuntija toimitti 24.9.2019 EUCAP Somalian asiantuntijalääkärille saniteettiolosuhteita ja sairaanhoidon rajallista saatavuutta Somaliassa koskevan lausunnon, josta ilmeni, että sille, että Somalian alueelle ja erityisesti Garoween (Somalia) lähetetään

komennukselle henkilöitä, jotka tarvitsevat raskasta elinikäistä lääkehoitoa, kuten immunosuppressorihoitoa tai päivittäisiä insuliinipistoksia diabeteksen hoitoon, tai joilla on muita säännöllistä lääkärinhoitoa vaativia pitkäaikaissairauksia, oli lääketieteellinen vasta-aihe.

15 Operaation apulaisjohtaja lähetti 25.9.2019 kantajalle sähköpostitse kirjeen, jossa hän lähinnä täsmensi, että operaation johtaja koki Somalian sairaanhoidon yleisestä tilanteesta toimitetut tiedot ja hänellä EUCAP Somalian henkilöstöön nähden oleva huolellisuusvelvoite huomioon ottaen merkittävää huolta siitä, miten sopimus voitaisiin panna täytäntöön, kun otettiin huomioon kantajan fyysinen kunto, jonka hän oli kuvannut täyttämissään terveystietolomakkeissa, ja sairaanhoidon erittäin rajallinen saatavuus Pohjois-Somaliassa. Hän kutsui kantajan tapaamiseen keskustelemaan edellytyksistä lähteä suunnitellulle komennukselle, joka oli omiaan aiheuttamaan kantajalle todellisen ja merkittävän terveysriskin.

16 Kantaja toimitti samana päivänä EUCAP Somalian henkilöstöyksikölle pankkiyhteystietonsa sisältävän lomakkeen palkkojensa maksamista varten, ja kyseisessä lomakkeessa mainittiin kantajan osoite katunumeroineen.

17 Kantajan, kantajan asianajajan, operaation apulaisjohtajan, siviilikriisinhallinnan suunnittelu- ja toteutusvoimavaran (jäljempänä CPCC) asiantuntijalääkärin, CPCC:n oikeudellisen yksikön edustajan ja EUCAP Somalian oikeudellisen neuvonantajan kesken järjestettiin 14.10.2019 tapaaminen, jossa kantajalle selvitettiin sairaanhoitoinfrastruktuurin tilannetta Somaliassa ja operaatiolle kuuluvaa huolellisuusvelvoitetta sekä esitettiin syyt, joilla mahdollista sopimuksen päättämistä voitaisiin perustella. Tapaamisen päätteeksi kantajalle ilmoitettiin, että EUCAP Somalia ottaisi häneen yhteyttä viikon kuluessa.

18 Operaation johtaja ilmoitti kantajalle 4.11.2019 päivätyllä kirjeellä, joka lähetettiin 8.11.2019 kirjattuna kirjeenä vastaanottotodistusta käyttäen, päätöksestään päättää sopimus yhden viikon irtisanomisajalla, joka alkoi kulua maanantaista 18.11.2019 lukien. Kirje lähetettiin osoitteeseen, jonka kantaja oli ilmoittanut 10.8.2019 henkilökohtaisia yhteystietojaan koskevalla lomakkeella. Kyseiseen osoitteeseen ei sisältynyt katunumeroa.

19 Kantaja lähetti 19.11.2019 operaation apulaisjohtajalle, operaation tukitoiminnoista vastaavan osaston päällikölle ja EUCAP Somalian henkilöstöyksikölle sähköpostiviestin, jossa hän pyysi, että hänelle lähetetään työtodistus ja kahden edellisen kuukauden palkkalaskelmat.

20 Kantaja ilmoitti 26.11.2019 asianajajansa välityksellä EUCAP Somalian oikeudelliselle neuvonantajalle, että hän oli jo ilmoittanut EUCAP Somalialle täydellisen osoitteensa 25.9.2019 toimittamallaan pankkiyhteystietoja koskevalla lomakkeella.

21 Operaation johtaja antoi sopimuksen päättämistä koskevan EUCAP Somalian päätöksen tiedoksi kantajalle 3.12.2019 päivätyllä kirjeellä, joka oli lähetetty samana päivänä kirjattuna kirjeenä vastaanottotodistusta käyttäen ja jonka kantaja vastaanotti 5.12.2019, ja siinä todettiin seuraavaa:

”[EUCAP Somalian] oikeuksien ja intressien suojaamiseksi ja sen tilanteen varalta, että haluatte riitauttaa 8.11.2019 päivätyn [irtisanomis]kirjeen pätevyyden, annamme teille tällä kirjeellä – kaikin varauksin ja ilman etujemme vastaista tunnustusta – tiedoksi päätöksemme, jolla teidän ja EUCAP Somalian välinen työsuhde on päätetty yhden viikon irtisanomisajalla, joka alkaa kulua maanantaista 9.12.2019 lukien.”

22 EUCAP Somalian oikeudellinen neuvonantaja vastasi kantajan asianajajan 26.11.2019 päivättyyn sähköpostiviestiin 10.12.2019. Vastauksessa täsmennettiin, että operaation ja sen työntekijöiden välisessä kirjeenvaihdossa otetaan huomioon ainoastaan henkilökohtaisia yhteystietoja koskevassa lomakkeessa ilmoitetut yhteystiedot. Näin ollen kantajalle ilmoitettiin, että EUCAP Somalia oli toiminut perustellusti, kun se oli 8.11.2019 lähettänyt kantajalle 4.11.2019 päivätyn kirjeen ainoastaan näiden yhteystietojen perusteella, eikä tässä tarkoituksessa tarvinnut ottaa huomioon myöhemmin toimitettua pankkitietolomaketta. Sähköpostiviestissään EUCAP Somalian oikeudellinen neuvonantaja täsmensi, että jos kantaja olisi halunnut täydentää henkilökohtaisia yhteystietojaan koskevassa lomakkeessa ilmoitettuja yhteystietoja, hänen olisi pitänyt lähettää operaatiolle kyseinen lomake oikaistuna. Kyseisen sähköpostiviestin mukaan yhteystietojen virheellisyys oli näin ollen aiheutunut kantajan omaksi syyksi luettavasta laiminlyönnistä.

23 EUCAP Somalian henkilöstöyksikkö lähetti kantajalle 16.12.2019 työtodistuksen, jossa todettiin yhtäältä, että työsopimussuhde oli ollut voimassa 8.9.2019–25.11.2019, ja toisaalta, että sopimusta ei ollut pantu täytäntöön.

24 Kantaja riitautti 23.12.2019 asianajajansa välityksellä kyseisessä todistuksessa mainitun työssäolojakson ja korosti vastaanottaneensa ainoastaan yhden kirjeen, joka oli päivätty 3.12.2019 ja jossa vahvistettiin 9.12.2019 alkanut yhden viikon irtisanomisaika. Kantaja korosti tämän olevan tärkeä tieto, koska sitä tarvittiin täsmällisen työssäolojakson ilmoittamiseksi Belgian työttömyysvakuutusjärjestelmään. Kantajan myös pyysi, että hänelle toimitettaisiin jäljennös 4.11.2019 päivätystä kirjeestä, jota hän ei sanojensa mukaan ollut vastaanottanut.

25 Kantaja teki asianajajansa välityksellä 2.1.2020 päivätyllä sähköpostiviestillä, joka lähetettiin muun muassa EUCAP Somalia -operaation apulaisjohtajana toimineelle henkilöstöjohtajalle, sopimuksen 21 artiklan mukaisessa sisäisessä valitusmenettelyssä muussa kuin kurinpitoasiassa tehdyn valituksen (jäljempänä sisäinen valitus), jolla hän riitautti sopimuksen päättämisestä tehdyn EUCAP Somalian päätöksen, sellaisena kuin se oli annettu tiedoksi 3.12.2019 päivätyllä kirjeellä.

26 EUCAP Somalian henkilöstöjohtaja hylkäsi kantajan 2.1.2020 tekemän vaatimuksen 24.1.2020 päivätyllä kirjeellä, jonka kantaja vastaanotti 31.1.2020, ja totesi erityisesti, ettei sitä voitu pitää sisäisenä valituksena, koska sitä ei ollut tehty sopimuksen 21 artiklan 1 kohdan mukaisessa määräajassa eli yhden kuukauden kuluessa riitautetun päätöksen tekemisestä. ”Hyvään hallintotapaan” vedoten hän ilmoitti voivansa kuitenkin vastata kantajan vaatimukseen. Näin ollen hän selitti joutuneensa huolellisuusvelvoitteensa mukaisesti irtisanomaan sopimuksen katsottuaan, ettei kantajalla ollut fyysisiä edellytyksiä hoitaa kyseistä tehtävää, kun otettiin huomioon hänen terveydentilansa ja sairaanhoitoinfrastruktuurin tila Somaliassa.

II Asianosaisten vaatimukset

27 Kantaja vaatii, että unionin yleinen tuomioistuin

– kumoaa 4.11.2019 päivätyn kirjeen;

– kumoaa 3.12.2019 päivätyn kirjeen;

– kumoaa tarpeellisilta osin 24.1.2020 tehdyn päätöksen;

– velvoittaa EUCAP Somalian maksamaan takautuvasti kantajan palkan siihen saakka, kunnes sopimussuhde on lopullisesti, sääntöjenmukaisesti ja laillisesti päättynyt;

– velvoittaa maksamaan näille määrille korkoa sen korkokannan mukaisesti, jota Euroopan keskuspankki (EKP) soveltaa perusrahoitusoperaatioihinsa, lisättynä 3,5 prosenttiyksiköllä;

– velvoittaa EUCAP Somalian korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

28 EUCAP Somalia vaatii, että unionin yleinen tuomioistuin

– ensisijaisesti jättää kanteen kokonaisuudessaan tutkimatta tai joka tapaksessa hylkää sen selvästi täysin perusteettomana;

– toissijaisesti ja vastakanteen vaatimusten mukaisesti toteaa sopimuksen pätemättömäksi suostumuksen antamiseen liittyvän virheen vuoksi;

– vielä toissijaisemmin ja vastakanteen vaatimusten mukaisesti määrää purkamaan sopimuksen lääketieteellisistä syistä johtuvan ylivoimaisen esteen perusteella;

– velvoittaa kantajan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

III Oikeudellinen arviointi

29 Ennen kanteen ja EUCAP Somalian vastakanteen arviointia on selvitettävä, onko unionin yleinen tuomioistuin toimivaltainen ratkaisemaan käsiteltävän asian, sekä määritettävä sovellettava laki.

[– –]

B Sovellettava laki

33 Kantaja korostaa kirjelmissään ja unionin yleisen tuomioistuimen tätä koskevaan kirjalliseen kysymykseen antamassaan vastauksessa, että kun kanne nostetaan välityslausekkeen perusteella, siihen sovellettava laki on sopimuksessa määrätty tai sopimuspuolten määräämä kansallinen laki. Lisäksi kantaja väittää, että hänen valitukseensa on, koska siinä on kyse työsopimuksen päättämistä koskevasta päätöksestä, sovellettava asiaa koskevaa aineellista työlainsäädäntöä. Tältä osin kantaja huomauttaa, että 24.1.2020 tekemässään päätöksessä EUCAP Somalia viittasi Belgian lakiin. Kantaja täsmentää, ettei hän vastusta Belgian lain soveltamista kyseiseen sopimussuhteeseen sopimusvelvoitteisiin sovellettavasta laista 17.6.2008 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 593/2008 (Rooma I) (EUVL 2008, L 177, s. 6; jäljempänä Rooma I -asetus) 3 artiklan 1 kohdan ja 8 artiklan 1 kohdan ja ainakin kyseisen asetuksen 3 artiklan 2 kohdan ja 8 artiklan 4 kohdan mukaisesti. Näin ollen kantaja väittää, että ensisijaisesti on sovellettava sopimusmääräyksiä ja unionin oikeuden säännöksiä ja toissijaisesti Belgian oikeuden ja erityisesti 3.7.1978 annetun työsopimuslain (loi relative aux contrats de travail du 3 juillet 1978, jäljempänä työsopimuslaki) (Moniteur belge 22.8.1978, s. 9277) säännöksiä. Kantaja myös väittää, että Belgian oikeuden pakottavat säännökset ovat ensisijaisia näiden säännösten vastaisiin sopimusmääräyksiin nähden.

34 EUCAP Somalia puolestaan väittää, että käsiteltävässä asiassa on sovellettava ensisijaisesti YUTP:n alaan kuuluvien unionin siviilioperaatioiden itsenäistä oikeutta eli sopimusta, käytänne- ja kurinpitosääntöjä ja yleisiä menettelyohjeita sopimuksen 1 artiklan 1 kohdan mukaisesti. EUCAP Somalia väittää, että lisäksi on sovellettava unionin oikeutta ja toissijaisesti sopimukseen sovellettavaa aineellista kansallista lakia, tässä tapauksessa Belgian lakia, joka on kantajan asuinpaikan laki, Rooma I -asetuksen ja erityisesti sen 8 artiklan 4 kohdan mukaisesti. EUCAP Somalia väittää myös, että sopimuksessa määrätyissä tilanteissa on sovellettava ensisijaisesti ja ennen muuta sopimusta, joten unionin yleinen tuomioistuin ei tilanteessa, jossa sen toimivalta perustuu SEUT 272 artiklaan, voi perustellusti jättää soveltamatta sopimusehtoa edes siinä tapauksessa, että kyseinen ehto on sopimukseen sovellettavan kansallisen lain pakottavien säännösten vastainen.

35 Asianosaiset ovat vahvistaneet, että sopimukseen sovellettava aineellinen laki on Belgian laki ja että EUCAP Somalian mahdollisen sopimussuhteeseen perustuvan vastuun selvittämiseksi on sovellettava ensisijaisesti sopimuksen ja sen liitteiden määräyksiä ja toissijaisesti Belgian lakia siltä osin kuin on kyse kysymyksistä, joista sopimuksessa ei määrätä. Asianosaiset ovat kuitenkin toistuvasti ilmaisseet olevansa eri mieltä kansallisen oikeuden pakottavien säännösten ensisijaisesta soveltamisesta näiden säännösten vastaisiin sopimusmääräyksiin nähden.

36 Ensinnäkin on muistutettava, että SEUT 340 artiklan ensimmäisen kohdan mukaan sopimussuhteeseen perustuva unionin vastuu määräytyy sopimukseen sovellettavan lain mukaan.

37 Sopimuksen täytäntöönpanon yhteydessä syntyneet riita-asiat on lähtökohtaisesti ratkaistava sopimusehtojen perusteella (ks. tuomio 18.11.2015, Synergy Hellas v. komissio, T-106/13, EU:T:2015:860, 37 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen). Sopimuksen tulkitseminen sovellettavan lain säännösten nojalla on perusteltua vain siinä tapauksessa, että sopimuksen sisällöstä tai sen tiettyjen ehtojen merkityksestä on epätietoisuutta tai että asiaa ei kaikilta osin voida ratkaista pelkästään sopimuksen perusteella. Näin ollen kanteen asiakysymys on arvioitava yksin sopimusmääräysten perusteella, ja sopimukseen sovellettavaan kansalliseen lakiin voidaan tukeutua vain, jos asiaa ei voida näiden määräysten perusteella ratkaista (ks. vastaavasti tuomio 13.7.2017, Talanton v. komissio, T-65/15, ei julkaistu, EU:T:2017:491, 43 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

38 Tämä periaate ei kuitenkaan voi johtaa siihen, että sopimuspuolet voivat sopimusehtojen soveltamisen nojalla estää sellaisten kansallisen lain pakottavien säännösten soveltamisen, joista ei voida poiketa ja joiden mukaisesti sopimuksesta johtuvat velvoitteet on täytettävä tai on täytetty.

39 Lisäksi silloin, kun unionin toimielimet, elimet tai laitokset panevat täytäntöön sopimusta, niitä sitovat edelleen niille Euroopan unionin perusoikeuskirjan (jäljempänä perusoikeuskirja) ja unionin oikeuden yleisten periaatteiden mukaan kuuluvat velvollisuudet (ks. vastaavasti tuomio 16.7.2020, ADR Center v. komissio, C-584/17 P, EU:C:2020:576, 86 kohta). Jos osapuolet päättävät sopimuksessaan antaa välityslausekkeella unionin tuomioistuimille toimivallan ratkaista tähän sopimukseen liittyvät riidat, kyseiset tuomioistuimet ovat siten mainitussa sopimuksessa määrätystä sovellettavasta oikeudesta riippumatta toimivaltaisia tutkimaan perusoikeuskirjan ja unionin oikeuden yleisten periaatteiden mahdollisia loukkauksia (tuomio 16.7.2020, Inclusion Alliance for Europe v. komissio, C-378/16 P, EU:C:2020:575, 81 kohta).

40 Kun sopimuksessa ei määrätä asiasta, unionin tuomioistuinten on määritettävä sovellettava laki Rooma I -asetuksen sääntöjen perusteella (ks. vastaavasti tuomio 18.2.2016, Calberson GE v. komissio, T-164/14, EU:T:2016:85, 25 kohta).

41 Rooma I -asetuksen 3 artiklan 1 ja 2 kohdassa säädetään tältä osin seuraavaa:

”1. Sopimukseen sovelletaan sen maan lakia, jonka osapuolet ovat valinneet. Valinta (lakiviittaus) on tehtävä nimenomaisesti tai sen on käytävä selvästi ilmi sopimusehdoista tai tapaukseen liittyvistä olosuhteista. Osapuolet voivat määrätä valitsemansa lain sovellettavaksi koko sopimukseen tai vain osaan siitä.

2. Osapuolet voivat milloin tahansa sopia, että sopimukseen sovelletaan muuta kuin sitä lakia, jota siihen on aikaisemmin sovellettu joko tämän artiklan mukaisen aiemmin tehdyn lakiviittauksen perusteella tai tämän asetuksen muiden säännösten nojalla. Jos osapuolet sopimuksen tekemisen jälkeen muuttavat sovellettavaa lakia, muutos ei vaikuta siihen, onko sopimus 11 artiklan mukaan muodoltaan pätevä, eikä heikennä kolmansien oikeuksia.”

42 Rooma I -asetuksen 8 artiklassa, jota sovelletaan työsopimuksiin, säädetään seuraavaa:

”1. Työsopimukseen sovelletaan osapuolten 3 artiklan mukaisesti valitsemaa lakia. Tällainen lakiviittaus ei saa kuitenkaan johtaa siihen, että työntekijä menettäisi hänelle sellaisin säännöksin annetun suojan, joista ei voida sopimuksin poiketa sen lain mukaan, jota lakiviittauksen puuttuessa olisi sovellettu tämän artiklan 2, 3 ja 4 kohdan nojalla.

2. Siltä osin kuin osapuolet eivät ole valinneet työsopimukseen sovellettavaa lakia, sopimukseen sovelletaan sen maan lakia, jossa, tai jollei näin ole, josta työntekijä tavallisesti tekee työnsä sopimuksen täyttämiseksi. Maan, jossa työ tavallisesti tehdään, ei katsota muuttuvan, vaikka työntekijä työskentelisi tilapäisesti toisessa maassa.

3. Jos sovellettavaa lakia ei voida määrittää 2 kohdan nojalla, sopimukseen sovelletaan sen maan lakia, jossa sijaitsee liiketoimipaikka, jossa työntekijä otettiin työhön.

4. Jos tapaukseen liittyvistä seikoista kokonaisuutena ilmenee, että sopimus liittyy läheisemmin johonkin toiseen maahan kuin mitä 2 tai 3 kohdassa tarkoitetaan, sovelletaan tämän toisen maan lakia.”

43 Käsiteltävässä asiassa kyseessä olevassa sopimuksessa ei määritetä sopimukseen sovellettavaa lakia. Asianosaiset ovat kuitenkin yhtä mieltä siitä, että sopimukseen sovellettavaksi kansalliseksi laiksi on määritettävä Belgian laki. Rooma I -asetuksen 3 artiklassa, jossa viitataan saman asetuksen 8 artiklan 1 kohtaan, vahvistettujen periaatteiden mukaisesti sopimukseen sovellettava laki on näin ollen Belgian laki.

44 Joka tapauksessa, kuten EUCAP Somalia perustellusti toteaa kantajan tätä kiistämättä, tapaukseen liittyvistä seikoista kokonaisuutena ilmenee, että sopimus liittyy läheisimmin Belgiaan. Pitää paikkansa, että sopimuksen 5 artiklan 1 kohdassa täytäntöönpanopaikaksi on määritelty Garowe (Somalia). On kuitenkin kiistatonta, ettei sopimusta pantu täytäntöön varsinaisessa komennuspaikassa Somaliassa, että kantaja pysyi koko työssäolojakson ajan Belgiassa, että kantaja on Belgian kansalainen, että palvelukseenottomenettely käytiin ja sopimus allekirjoitettiin Belgiassa ja että asuinpaikkaperiaate, jota sopimuksen 13 artiklan mukaan on käytettävä sosiaaliturvaan liittyviin velvollisuuksiin sovellettavan lain määrittämisessä, johtaa Belgian

nimeämiseen. Vaikka siis oletettaisiin, että edellä 43 kohdassa tarkoitettujen oikeussääntöjen sijasta on sovellettava Rooma I -asetuksen 8 artiklan 4 kohtaa, sopimukseen sovellettavaksi kansalliseksi laiksi määräytyisi silti Belgian laki.

45 Näin ollen käsiteltävä asia on edellä 37 kohdassa mainitun oikeuskäytännön mukaan tutkittava ensisijaisesti sopimuksen perusteella ja toissijaisesti Belgian lain perusteella, jos sopimuksen sisällöstä tai sen tiettyjen ehtojen merkityksestä on epätietoisuutta tai jos asiaa ei kaikilta osin voida ratkaista pelkästään sopimuksen perusteella. Lisäksi sopimusehtojen soveltaminen ei saa mahdollistaa sitä, että sopimuspuolet voivat estää sellaisten Belgian lain pakottavien säännösten soveltamisen, joista ei voida poiketa ja joiden mukaisesti sopimuksesta johtuvat velvoitteet on täytettävä tai on täytetty.

C Kanne

46 Kantajan esittämät vaatimukset muodostuvat yhtäältä irtisanomisilmoituksen tiedoksiantojen ja tarpeellisilta osin 24.1.2020 tehdyn päätöksen kumoamista koskevasta vaatimuksesta ja toisaalta korvausvaatimuksesta.

1. Kanteen tutkittavaksi ottaminen

47 EUCAP Somalia esittää kaksi oikeudenkäyntiväitettä, joista ensimmäinen perustuu kanteen epäselvyyteen tai -täsmällisyyteen ja toinen siihen, että muutosta ei ensin haettu sopimuksessa määrätyssä sisäisessä valitusmenettelyssä.

[– –]

b) Oikeudenkäyntiväite, joka perustuu siihen, että muutosta ei ensin haettu sisäisessä valitusmenettelyssä

58 EUCAP Somalia väittää, että käsiteltävä kanne on jätettävä tutkimatta, koska kantaja ei ensin tehnyt sisäistä valitusta sopimuksen 21 artiklan 1 kohdassa tarkoitetussa yhden kuukauden määräajassa, joka alkoi kulua 4.11.2019 päivätyn kirjeen lähettämisestä 8.11.2019. Näin ollen kantaja jätti hakematta ensin muutosta sopimuksen 22 artiklan 2 kohdassa määrätyssä sisäisessä valitusmenettelyssä.

59 On muistutettava, että sopimuksen 22 artiklan 2 kohdan mukaan kanteen nostaminen unionin tuomioistuimissa edellyttää sitä, että muutosta on ensin haettu sopimuksen 21 artiklan 1 kohdassa määrätyssä sisäisessä valitusmenettelyssä, joka on pantava vireille yhden kuukauden kuluessa sen päätöksen tekemisestä, joka vaikuttaa kielteisesti kantajan etuihin.

60 Näin ollen käsiteltävän kanteen tutkittavaksi ottamisen edellytyksiä on arvioitava sopimuksen 21 artiklan 1 kohdan ja 22 artiklan perusteella yhdessä luettuina. Unionin yleisen tuomioistuimen asiana on tutkia näiden sopimusmääräysten mukaisesti, onko kantaja noudattanut vaatimusta hakea ensin muutosta sopimuksessa määrätyssä sisäisessä valitusmenettelyssä. Erityisesti on määritettävä, onko kantaja nostanut tämän kanteen yhden kuukauden kuluessa sen päätöksen tekemisestä, joka vaikuttaa kielteisesti hänen etuihinsa.

61 Kuten edellä 39 kohdassa mainittiin, kun unionin hallinto panee täytäntöön sopimusta, sitä sitovat edelleen sille perusoikeuskirjan mukaan kuuluvat velvollisuudet.

62 Tässä yhteydessä on varmistettava, että kaikki oikeusriidan ratkaisun kannalta merkitykselliset tosiseikkoja ja oikeudellisia seikkoja koskevat kysymykset tutkitaan perusoikeuskirjan 47 artiklassa, jonka mukaan ”jokaisella on oikeus – – oikeudenkäyntiin riippumattomassa ja puolueettomassa tuomioistuimessa, joka on – – laillisesti perustettu”, tarkoitetun tehokkaan oikeussuojan takaamiseksi (ks. vastaavasti tuomio 16.7.2020, Inclusion Alliance for Europe v. komissio, C-378/16 P, EU:C:2020:575, 79 kohta).

63 Tästä seuraa, että silloin, kun sopimukseen, johon on lisätty välityslauseke unionin tuomioistuimen hyväksi SEUT 272 artiklan nojalla, sisältyy määräys, jonka mukaan sopimuspuolen on ennen kanteen nostamista unionin yleisessä tuomioistuimessa haettava muutosta sisäisessä menettelyssä, on varmistettava, että tätä menettelyä voidaan käyttää edellytyksillä, joilla ei rajoiteta asianomaisen henkilön oikeutta tehokkaaseen oikeussuojaan.

64 Unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan yksi unionin oikeusjärjestyksen perusperiaatteista sitä paitsi on, että julkisen vallan toimeen voidaan vedota yksityisiä vastaan vasta sitten, kun nämä ovat voineet saada siitä tiedon (ks. vastaavasti tuomio 25.1.1979, Racke, 98/78, EU:C:1979:14, 15 kohta).

65 Näin ollen sopimuksen 21 artiklan 1 kohdan viittausta päätöksen tekemisajankohtaan, josta sopimuksessa tarkoitetun sisäisen valituksen sääntöjenmukaiselle tekemiselle asetettu yhden kuukauden määräaika alkaa kulua, on tulkittava siten, että sillä tarkoitetaan ajankohtaa, jona kantaja on voinut saada tosiasiallisesti tiedon kyseisen päätöksen sisällöstä.

66 Sen määrittämisestä, milloin kantaja on saanut tiedon sopimuksen päättämistä koskevasta päätöksestä, on muistutettava, että asianosaisen, joka vetoaa siihen, että kanne on nostettu liian myöhään, on osoitettava, minä päivänä riidanalainen päätös on annettu tiedoksi, ja joka tapauksessa, minä päivänä asianomainen henkilö on saanut tiedon päätöksestä, jos kyseessä on yksittäinen toimenpide (ks. analogisesti tuomio 29.11.2018, WL v. ERCEA, T-493/17, ei julkaistu, EU:T:2018:852, 59 kohta). Käsiteltävässä asiassa tämän osoittaminen kuuluu siten EUCAP Somalialle.

67 Kantaja teki 2.1.2020 päivätyllä kirjeellä sopimuksen 21 artiklan 1 kohdan mukaisen sisäisen valituksen 3.12.2019 päivätystä kirjeestä, jolla sopimuksen päättämistä koskeva päätös, josta hän sai tosiasiallisesti tiedon 5.12.2019, annettiin hänelle tiedoksi.

68 EUCAP Somalia kuitenkin väittää, että kantaja oli saanut tiedon sopimuksen päättämistä koskevasta päätöksestä jo silloin, kun se annettiin hänelle tiedoksi lähettämällä kantajan kotiosoitteeseen 4.11.2019 päivätty kirje kirjattuna lähetyksenä vastaanottotodistusta käyttäen 8.11.2019. Sopimuksen 21 artiklan 1 kohdan ja 22 artiklan 2 kohdan mukaan kantajan olisi siten pitänyt tehdä kyseisestä päätöksestä sisäinen valitus viimeistään 8.12.2019, eikä kantajan 2.1.2020 päivättyä kirjettä voida pitää asiakirjana, jolla on pantu vireille sääntöjenmukainen sisäinen valitus.

69 Tältä osin EUCAP Somalia väittää, että kantajan ennen käsiteltävän kanteen nostamista tekemässä oikeusapuhakemuksessa, jonka unionin yleisen tuomioistuimen presidentti hylkäsi 9.9.2020 antamallaan määräyksellä, ilmoitetuissa tiedoissa on useita epäjohdonmukaisuuksia. Nämä tiedot osoittavat, että kantaja sai tiedon sopimuksen päättämistä koskevasta päätöksestä jo marras- ja joulukuussa 2019. Ne osoittavat erityisesti, että kantajalle maksettiin

työttömyyskorvauksia 1.12.2019 lähtien sen jälkeen, kun hän oli pyytänyt EUCAP Somalialta työtodistusta 19.11.2019. EUCAP Somalian mukaan toimivaltaisille Belgian viranomaisille on lähtökohtaisesti ilmoittauduttava työttömäksi työnhakijaksi ensimmäistä työttömyyspäivää seuraavien kahdeksan päivän kuluessa, ja kyseisille viranomaisille on täytynyt tätä varten toimittaa näyttö sopimuksen irtisanomista koskevasta päätöksestä, mikä edellyttää sitä, että kyseisestä päätöksestä on saatu tieto.

70 Lisäksi EUCAP Somalia väittää, ettei kantaja voi vedota siihen, ettei hän koskaan saanut 4.11.2019 päivättyä kirjettä, koska se oli lähetetty virheelliseen osoitteeseen. Kyseinen kirje oli nimittäin lähetetty osoitteeseen, jonka kantaja oli ilmoittanut henkilökohtaisia yhteystietojaan koskevassa lomakkeessa, ja tämä oli ainoa lomake, joka oli otettava huomioon osapuolten välisessä kirjeenvaihdossa. Mahdollinen virheelliseen osoitteeseen lähettäminen oli siten seurausta kantajan omasta vakavasta laiminlyönnistä, jota ei voida lukea EUCAP Somalian syyksi.

71 Ensinnäkin siitä, että kantaja oli väitetysti saanut tiedon 4.11.2019 päivätyn kirjeen sisällöstä marraskuussa 2019, on todettava, että vaikka EUCAP Somalia olisikin antanut 4.11.2019 päivätyn kirjeen tiedoksi 8.11.2019 lähetetyllä kirjatulla kirjeellä, se ei esitä tästä tiedoksiannosta minkäänlaista näyttöä, etenkään kantajan asianmukaisesti allekirjoittamaa kirjatun kirjeen vastaanottotodistusta tai tämän ilmoittamaan viimeisimpään osoitteeseen jätettyä saapumisilmoitusta. Näin ollen ei voida osoittaa, että 4.11.2019 päivätty kirje on saapunut kantajalle marraskuussa 2019 ja että kantaja on siten kyseisenä ajankohtana voinut saada tosiasiallisesti tiedon sopimuksen päättämistä koskevasta päätöksestä.

72 Lisäksi se, että kantaja 23.12.2019 riitautti 16.12.2019 päivätyssä työtodistuksessa mainitun työssäolojakson (ks. edellä 24 kohta), koska siinä mainittu sopimuksen päättymispäivä, joka oli 25.11.2019, ei vastannut 3.12.2019 päivätyssä kirjeessä mainittua irtisanomisajan päättymispäivää, ja että kantaja tässä yhteydessä vaati, että hänelle toimitetaan jäljennös 4.11.2019 päivätystä kirjeestä, johon 3.12.2019 päivätyssä kirjeessä viitattiin, tukevat sitä, ettei kantajalla ollut tietoa ensin mainitun kirjeen sisällöstä joulukuussa 2019.

73 Pitää paikkansa, että EUCAP Somalia lähetti tämän kirjeen osoitteeseen, jonka kantaja oli ilmoittanut henkilökohtaisia yhteystietojaan koskevassa lomakkeessa, ja asianosaisten kesken on riidatonta, että tämä osoite oli virheellinen, koska kantaja ei ollut maininnut siinä katunumeroa.

74 Yhtäältä asiakirja-aineistosta kuitenkin ilmenee, että kantaja oli ennen riidanalaisen kirjeen lähettämistä ilmoittanut EUCAP Somalialle täydellisen osoitteensa, jossa mainittiin katunumero, kahdella muulla lomakkeella, joista toinen, joka oli lähetetty samaan aikaan kuin kantajan henkilökohtaisia yhteystietoja koskeva lomake, koski oikeudenomistajan ilmoittamista kuoleman varalta ja toinen, 25.9.2019 lähetetty lomake kantajan pankkiyhteystietoja.

75 Näin ollen EUCAP Somalia olisi, jos se olisi toiminut huolellisesti, voinut varmistaa, että kantaja saa tosiasiallisesti tiedon 4.11.2019 päivätyn kirjeen sisällöstä, ottamalla selville hänen täydellisen osoitteensa, joka mainittiin kantajan toimittamissa muissa tiedoissa. Käsiteltävän asian erityisolosuhteissa EUCAP Somalia ei siten voi vedota siihen, että kantaja oli lähettänyt sille henkilökohtaisia yhteystietojaan koskevalla lomakkeella osoitteen, jossa ei mainittu katunumeroa.

76 Kantajan oikeusapuhakemusta koskevista EUCAP Somalian väitteistä on todettava, että pitää paikkansa, että kyseisistä asiakirjoista ilmenee, että toimivaltaiset Belgian viranomaiset olivat maksaneet kantajalle työttömyyskorvauksen koko joulukuun ajalta. Tämän maksun tosite on kuitenkin päivätty 16.1.2020. Lisäksi kantajan 2.1.2020 tekemän sisäisen valituksen tarkastelusta

ilmenee, että sen tekoajankohtana kantaja ilmoittu, ettei hänelle ollut vielä myönnetty näitä korvauksia, koska häntä koskevan hallintomenettelyn asiakirja-aineisto oli puutteellinen. Näin ollen ei voida sulkea pois sitä, että työttömyyskorvaus on maksettu takautuvasti 2.1.2020 jälkeisestä ajankohdasta lukien ja sen EUCAP Somalian kantajalle 16.12.2019 lähettämän työtodistuksen perusteella, jossa mainittu työssäolojakson päättymispäivä oli sama kuin 4.11.2019 päivätyssä kirjeessä mainittu irtisanomisajan päättymispäivä. Tästä takautuvasta maksusta ei siten voida päätellä riittävän varmasti, että kantaja on ennen 16. tai 23.12.2019 tai ainakin ennen 2.1.2020 voinut ilmoittaa Belgian viranomaisille sopimuksen päättämistä koskevasta päätöksestä, sellaisena kuin se annettiin tiedoksi 4.11.2019 päivätyllä kirjeellä.

77 Myöskään sen perusteella, että kantaja toimitti EUCAP Somalialle täydelliset yhteystietonsa 26.11.2019, ei voida katsoa, että kantaja oli kyseisenä ajankohtana jo saanut tiedon 4.11.2019 päivätystä kirjeestä. Se, että kantaja kertasi yhteystietonsa EUCAP Somalialle varmistaakseen, että kaikki tiedoksiannot oli lähetetty tai lähetetään hänen oikeaan osoitteeseensa, voi selittyä niiden tietojen sisällöllä, jotka kantaja oli saanut 14.10.2019 järjestetyssä tapaamisessa ja joiden mukaan hänen oli määrä odottaa, kunnes EUCAP Somalian päätös annettaisiin myöhemmin tiedoksi hänen kotiosoitteeseensa. Kyseisessä tapaamisessa EUCAP Somalia nimittäin ilmoitti kantajalle, ettei tässä vaiheessa ollut tarkoitus tehdä välittömästi päätöstä työsopimuksesta, vaan tarkoituksena oli antaa kantajalle tilaisuus saada tarkempaa tietoa työskentelypaikan elinolosuhteista, kuulla kantajan huomautukset ja kysymykset ja ilmoittaa, että EUCAP Somalia ottaisi viikon kuluessa yhteyttä kantajaan ilmoittakseen jatkosta. Tämän ilmoittaminen on jo itsessään omiaan osoittamaan, että kantaja sai tiedon 4.11.2019 päivätystä kirjeestä 26.11.2019.

78 Edellä esitetyn perusteella on todettava, että EUCAP Somalia ei ole esittänyt näyttöä siitä, että kantaja sai tosiasiallisesti tiedon 4.11.2019 päivätyn kirjeen sisällöstä marraskuussa 2019. Asiakirja-aineistosta myös ilmenee, että kantajalla on tosiasiallisesti ollut mahdollisuus saada siitä tieto 31.1.2020 eli päivänä, jona EUCAP Somalia toimitti kyseisen kirjeen hänelle 24.1.2020 tehdyn päätöksen liitteenä.

79 Toiseksi siltä osin kuin on kyse päivästä, jona kantaja on tosiasiallisesti saanut tiedon 3.12.2019 päivätyn kirjeen sisällöstä, asianosaiset ovat yksimielisiä siitä, että sopimuksen päättämistä koskeva päätös annettiin tiedoksi kantajalle lähettämällä kyseinen kirje hänen täydelliseen osoitteeseensa ja että kantaja vastaanotti sen asianmukaisesti ja sai siitä tiedon 5.12.2019.

80 Koska sopimuksen päättämistä koskeva päätös, sellaisena kuin se annettiin tiedoksi 3.12.2019 päivätyllä kirjeellä, on yksittäinen toimenpide, joka vaikuttaa kantajaan epäedullisesti, kantaja saattoi näin ollen perustellusti vedota sopimuksen 21 artiklan 1 kohtaan ja tehdä 2.1.2020 päivätyllä kirjeellä valituksen, jota on pidettävä kyseisestä päätöksestä tehtynä sisäisenä valituksena.

81 Koska kantaja teki tämän sisäisen valituksen kuukauden kuluessa siitä, kun hän oli saanut sopimuksen 21 artiklan 1 kohdan mukaisesti tiedon hänelle vastaisesta 3.12.2019 päivätystä kirjeestä, käsiteltävä kanne, joka nostettiin sopimuksen 22 artiklan 2 kohdan mukaisesti, on otettava tutkittavaksi. Näin ollen EUCAP Somalian tältä osin esittämä oikeudenkäyntiväite on hylättävä.

2. Irtisanomisilmoituksen tiedoksiantoihin ja 24.1.2020 tehtyyn päätökseen liittyvät rikkomiset

82 Kanteensa yhteydessä kantaja ei kyseenalaista itse sopimuksen päättämistä koskevaa päätöstä eli EUCAP Somalian oikeutta päättää työsuhde.

83 Sitä vastoin kantaja vaatii, että irtisanomisilmoituksen tiedoksiannot ja tarpeellisilta osin 24.1.2020 tehty päätös todetaan pätemättömiksi siltä osin kuin niillä rikotaan useita sopimusmääräyksiä ja unionin oikeuden säännöksiä ja mahdollisesti myös sovellettavaa kansallista lakia.

a) Irtisanomisilmoituksen tiedoksiannot

84 Irtisanomisilmoituksen tiedoksiantojen kumoamista koskevan vaatimuksensa tueksi kantaja vetoaa ensinnäkin perusteluvelvollisuuden laiminlyöntiin, toiseksi ja siltä osin kuin on kyse erityisesti 4.11.2019 päivätystä kirjeestä, kyseisen kirjeen ”vaikutuksettomuuteen ja pätemättömyyteen” sekä sopimuksen 21 artiklan rikkomiseen sekä oikeuteen tulla kuulluksi sisäisen valitusmenettelyn aikana, kolmanneksi sopimuksen 18 artiklan 1 kohdan ja 17 artiklan 2 kohdan rikkomiseen ja neljänneksi työsopimuslain rikkomiseen siinä tapauksessa, että käsiteltävään asiaan sovelletaan Belgian lakia.

85 Unionin yleinen tuomioistuin tutkii kantajan esittämät kolme ensimmäistä väitettä peräkkäin. Neljänteen väitteeseen on vedottu lähinnä toisen ja kolmannen väitteen tueksi, ja se tutkitaan niiden yhteydessä.

[– –]

2) Sopimuksen päättämistä koskevan päätöksen tiedoksiannon, joka tehtiin 4.11.2019 päivätyllä kirjeellä, pätemättömyys ja vaikutuksettomuus ja sopimuksen 21 artiklassa tarkoitetun kuulluksi tulemista koskevan oikeuden loukkaaminen

99 Kantaja vaatii, että 4.11.2019 päivätty kirje todetaan pätemättömäksi, koska se annettiin hänelle tiedoksi ainoastaan päätöksellä, jolla hylättiin hänen tekemänsä sisäinen valitus. Väitteensä tueksi kantaja vetoaa yhtäältä siihen, että kyseistä kirjettä ei annettu hänelle tiedoksi sääntöjenmukaisesti ja ettei se täytä Belgian laissa tältä osin säädettyjä muodollista pätevyyttä koskevia vaatimuksia. Toisaalta kantaja vetoaa siihen, että EUCAP Somalia rikkoi sopimuksen 21 artiklaa ja loukkasi hänen oikeuttaan tulla kuulluksi sisäisen valitusmenettelyn aikana.

100 Kantaja väittää 4.11.2019 päivätyllä kirjeellä tehdyn tiedoksiannon sääntöjenmukaisuudesta, että kirje on lähetetty sääntöjenvastaisesti, koska se lähetettiin 8.11.2019 päivätyllä kirjatulla kirjeellä virheelliseen osoitteeseen. Kantaja täsmentää, että pelkkä kirjatun kirjeen lähetystodistus ei ole riittävä näyttö lähetyksestä, vaan Belgian oikeudessa ainoastaan kirjatun kirjeen vastaanottotodistusta pidetään todistusvoimaisena. Lisäksi sillä, että EUCAP Somalia toimitti 4.11.2019 päivätyn kirjeen kantajalle myöhemmin tammikuussa 2020, ei voida korjata sitä, että kyseinen kirje oli alun perin lähetetty virheelliseen osoitteeseen, eikä siten myöskään oikeuttaa kyseisellä kirjeellä annetun irtisanomisilmoituksen takautuvaa soveltamista.

101 Näin ollen 4.11.2019 päivätty kirje on todettava pätemättömäksi ja mitättömäksi, ja siinä vahvistettu yhden viikon irtisanomisaika on ehdottoman pätemätön, eikä tällä irtisanomisajalla siten ollut oikeusvaikutuksia työsopimuslain 37 §:n 1 momentin neljännen kohdan mukaisena ajankohtana. Kantaja täsmentää vielä, että tämä pätemättömyys koskee ainoastaan irtisanomisajalla tapahtuvan irtisanomisen tiedoksiantamista vaikuttamatta kuitenkaan itse irtisanomisen voimassaoloon, joten 4.11.2019 päivättyyn kirjeeseen ei voida vedota kantajaa vastaan sen hänen vaatimuksensa riitauttamiseksi, joka koskee irtisanomisajan palkkaa vastaavan korvauksen myöntämistä kantajan hyväksi.

102 EUCAP Somalia puolestaan katsoo, että kantajalle on muodollisesti ilmoitettu sopimuksen päättämisestä, koska on todennäköistä, että hän vastaanotti 4.11.2019 päivätyn kirjeen sen jälkeen, kun se oli lähetetty 8.11.2019. EUCAP Somalia myös väittää, että kyseinen kirje toimitettiin kantajalle kirjattuna lähetyksenä vastaanottotodistusta käyttäen siihen osoitteeseen, jonka kantaja oli itse ilmoittanut henkilökohtaisia yhteystietojaan koskevassa lomakkeessa, jonka hän oli täyttänyt 10.8.2019. Näin ollen Belgian työlainsäädännön ja erityisesti työsopimuslain 37 §:n 1 momentin mukaan kyseisen kirjeen tiedoksianto on pätevä, koska kirjeeseen merkityn osoitteen virheellisyys johtui kantajan omasta vakavasta laiminlyönnistä. Joka tapauksessa EUCAP Somalia väittää, että se on Belgian oikeuden mukaan korjannut irtisanomisilmoituksen tiedoksiannon lähettämällä 3.12.2019 päivätyn kirjeen.

103 Käsiteltävässä asiassa sopimukseen ei sisälly määräyksiä, joilla voitaisiin ratkaista suoraan se oikeusriidan osa, joka koskee niiden muodollista pätevyyttä koskevien sääntöjen noudattamista, joita sovelletaan sopimuksen päättämistä koskevan EUCAP Somalian päätöksen tiedoksiantoon kantajalle. Näin ollen ja edellä 37 kohdassa mainitun oikeuskäytännön mukaisesti sen määrittämiseksi, ovatko kantajan tämän väitteen yhteydessä esittämät perustelut paikkansapitäviä, on sovellettava Belgian oikeuden sääntöjä.

104 Työsopimuslain 40 §:n 2 momentin toisessa kohdassa, luettuna yhdessä saman lain 37 §:n 1 momentin kanssa, säädetään erityisesti, että kun työnantaja irtisanoo työsuhteen, irtisanomisilmoitus on pätemättömyyden uhalla annettava tiedoksi joko kirjatulla kirjeellä, jonka oikeusvaikutukset alkavat lähettämispäivää seuraavana kolmantena arkipäivänä, tai haastemiehen tiedoksiantamalla toimella.

105 Tästä on ensinnäkin todettava, että työnantajan asia on todistaa, että kirjattu kirje on saapunut vastaanottajalleen. Jos irtisanomisilmoitus annetaan tiedoksi kirjatulla kirjeellä, tämä kirje on lähetettävä oikeaan osoitteeseen. Jos kirje lähetetään virheelliseen osoitteeseen, sillä ei voi olla oikeusvaikutusta. Tiedoksiannon tehottomuutta ei voida korjata toimittamalla työntekijälle jäljennös kyseisestä kirjeestä. Irtisanomisilmoituksen tiedoksianto kirjatulla kirjeellä on siten pätemätön, jos tämän kirjelähetyksen jättämisestä saadussa vastakuitissa mainittu osoite on virheellinen (cour du travail de Bruxelles (työoikeudellisten asioiden ylioikeus, Bryssel, Belgia), tuomio 7.11.2016, nro 2015/AB/742). Ei myöskään riitä, että työnantaja esittää todistuksen ainoastaan kirjatun kirjeen lähettämisestä (ks. vastaavasti cour du travail de Bruxelles, tuomio 22.4.2016, nro 2014/AB/765).

106 Lisäksi irtisanomisilmoitus on pätemättömyyden uhalla annettava tiedoksi viimeisimpään työnantajan tiedossa olevaan osoitteeseen (arbeidshof Brussel (työoikeudellisten asioiden ylioikeus, Bryssel, Belgia), tuomio 19.10.2012, nro 2011/AB/1014). Toisin sanoen, jos irtisanomisilmoitus on annettu tiedoksi virheelliseen osoitteeseen, vaikka uusi osoite oli tai sen olisi pitänyt olla työnantajan tiedossa, tiedoksianto on sääntöjenvastainen, ja työnantaja on velvollinen maksamaan irtisanomisajan palkkaa vastaavan korvauksen (cour du travail de Gand

(työoikeudellisten asioiden ylioikeus, Gand, Belgia), tuomio 14.11.2011, J.T.T. 2012, 1124, 1589). Työnantajaa ei kuitenkaan voida arvostella siitä, että se ei noudattanut velvollisuuttaan antaa irtisanomisilmoitus tiedoksi oikeaan osoitteeseen, jos tiedoksiannon lähettäminen virheelliseen osoitteeseen on aiheutunut työntekijän omasta virheestä tai laiminlyönnistä (cour du travail de Liège (työoikeudellisten asioiden ylioikeus, Liège, Belgia), tuomio 2.3.2005, J.T.T. 2005, 926, 383). Tältä osin työntekijän on ajoissa ilmoitettava työnantajalleen osoitteenmuutoksesta. Näin ollen on katsottu, että jos työntekijä ei esitä näyttöä siitä, että hän on ilmoittanut työnantajalleen osoitteenmuutoksesta, työntekijän entiseen osoitteeseen lähetetty irtisanomisilmoitus on annettu pätevästi tiedoksi, joten irtisanomisaika on voinut alkaa työnantajan vahvistamasta ajankohdasta (cour du travail de Liège, tuomio 14.1.2004, nro 27.452-98). Ei kuitenkaan ole poissuljettua, että työnantaja voi ottaa huomioon muita tietoja tai osoitteita, jotka työntekijä on toimittanut toisessa yhteydessä (ks. vastaavasti cour du travail de Liège, tuomio 2.3.2005, J.T.T. 2005, 926, 383).

107 Lisäksi Belgian oikeuden mukaan siitä, että työnantaja tekee virheen työntekijän osoitteen merkitsemisessä työssopimuksen päättämisestä lähetettävään kirjeeseen, on seurauksena se, että kyseisessä kirjeessä ilmoitettu irtisanomisaika on ehdottoman pätemätön riippumatta siitä, onko työntekijä vedonnut sen pätemättömyyteen vai ei. Tässä tapauksessa irtisanominen tulee voimaan välittömästi, paitsi jos tuomioistuin toteaa kohtuullisen ajan kuluttua, että osapuolet ovat luopuneet oikeudestaan vedota irtisanomisen välittömään voimaantuloon (Cour de cassation, tuomio 28.1.2008, R.G. nro S.07.0056.N; ks. myös cour du travail de Bruxelles, tuomio 7.11.2016, nro 2015/AB/742). Toisin sanoen irtisanomisajan pätemättömyys ei vaikuta itse irtisanomisen voimassaoloon (Cour de cassation, tuomio 6.1.1997, J.T.T. 1997, 119). Työntekijä, jonka irtisanomisaika on pätemätön, voi sen jälkeen, kun hän on saanut tiedon irtisanomisajan pätemättömyydestä, joko vedota työsuhteen päättymiseen ja vaatia välittömästi maksamaan irtisanomisajan palkkaa vastaavan korvauksen, tai jatkaa työsopimuksen täytäntöönpanoa siihen saakka, kunnes sääntöjenvastaisesti tiedoksi annettu irtisanomisaika on päättynyt, ja sen jälkeen vedota oikeuteensa saada irtisanomisajan palkkaa vastaava korvaus (cour du travail de Liège, tuomio 15.1.2008, J.T.T. 2008, 1004, 160).

108 Niin kauan kuin työntekijä ei ole vedonnut työsuhteen välittömään päättymiseen irtisanomisajan pätemättömyyden perusteella, työnantaja voi antaa hänelle uuden lakisääteisten vaatimusten mukaisen irtisanomisajan (cour du travail de Liège, tuomio 15.1.2008, R.G. nro 8356/2007 ja tuomio 17.10.2013, nro 2012/AL/332). Tässä tilanteessa työsopimuslain 37/1 §:n mukaan irtisanomisaika alkaa kulua sitä viikkoa, jona uusi irtisanomisaika annettiin tiedoksi, seuraavan viikon maanantaista lukien.

109 Käsiteltävässä tapauksessa edellä tämän tuomion 67–78 kohdassa ensinnäkin todettiin yhtäältä, että EUCAP Somalia ei ole esittänyt näyttöä 4.11.2019 päivätyllä kirjeellä tehdyn tiedoksiannon tosiasiallisista vaikutuksista eityisesti toimittamalla kantajan asianmukaisesti allekirjoittaman vastaanottotodistuksen tai viimeisimpään kantajan ilmoittamaan osoitteeseen jätetyn saapumisilmoituksen, ja toisaalta, ettei voida osoittaa, että kyseisellä kirjeellä mahdollistettiin se, että kantaja sai 8.11.2019 tosiasiallisesti tiedon sopimuksen päättämistä koskevasta päätöksestä ja tätä varten annetusta irtisanomisajasta.

110 Näin ollen edellä 105 kohdassa mainitun oikeuskäytännön mukaisesti 4.11.2019 päivätyllä kirjeellä tehdyssä tiedoksiannossa, joka lähetettiin virheelliseen osoitteeseen, kuten lähetystodistukseen merkitty virheellinen osoite osoittaa, on tapahtunut sääntöjenvastaisuus, joka johtaa kyseisessä kirjeessä ilmoitetun irtisanomisajan ehdottomaan pätemättömyyteen, jota ei voitu korjata sillä, että EUCAP Somalia toimitti kyseisen kirjeen kantajalle myöhemmin 24.1.2020.

111 Toiseksi edellä 73 kohdasta myös ilmenee, että EUCAP Somalia lähetti 4.11.2019 päivätyn kirjeen virheelliseen osoitteeseen, koska kantaja oli syyllistynyt laiminlyöntiin jättämällä merkitsemättä katunumeronsa henkilökohtaisia yhteystietojaan koskevaan lomakkeeseen.

112 Pitää paikkansa, että edellä 106 kohdassa mainitussa Belgian oikeuskäytännössä tämä kantajan laiminlyönti voi vapauttaa EUCAP Somalian vastuusta, joka sille syntyy siitä, ettei se noudattanut velvollisuuttaan antaa irtisanomisilmoitus tiedoksi kantajan oikeaan osoitteeseen. Kuten edellä 74 kohdassa kuitenkin todettiin, kantaja oli ennen riidanalaista lähetystä ilmoittanut EUCAP Somalialle täydellisen osoitteensa kantajan oikeudenomistajaa kuoleman varalta koskevalla lomakkeella, joka toimitettiin samaan aikaan kuin kantajan henkilökohtaisia tietoja koskeva lomake, ja pankkiyhteystietojaan koskevalla lomakkeella. EUCAP Somalia, jolla oli käytettävissään nämä tiedot, olisi siten voinut selvittää kantajan täydellisen osoitteen kantajan ilmoittamien muiden tietojen avulla. Näin ollen kantajan laiminlyönti ei näissä olosuhteissa voi vapauttaa EUCAP Somalia vastuusta, joka sille syntyy 4.11.2019 päivätyllä kirjeellä tehdyn tiedoksiannon sääntöjenvastaisuudesta, eikä siten estää kyseisessä kirjeessä vahvistetun irtisanomisajan pätemättömyyttä.

113 Kolmanneksi on korostettava, että EUCAP Somalia lähetti 3.12.2019 päivätyllä kirjeellä kantajalle toisen tiedoksiannon, jossa ilmoitettiin päätöksestä päättää sopimus ”yhden viikon irtisanomisajalla, joka [alkoi] kulua maanantaista 9.12.2019 lukien”. Kantaja ei kiistä, että hän on vastaanottanut tämän kirjeen, joka lähetettiin kirjattuna kirjeenä hänen oikeaan osoitteeseensa, ja on saanut tiedon sen sisällöstä. Edellä 108 kohdassa mainitun oikeuskäytännön mukaisesti on siten katsottava, että 3.12.2019 päivätyllä kirjeellä EUCAP Somalia sillä hetkellä, kun kantaja vastaanotti kyseisen kirjeen 5.12.2019, korjasi virheen, jonka se oli tehnyt antaessaan irtisanomisilmoituksen tiedoksi 4.11.2019 päivätyllä kirjeellä.

114 Siitä väitteestä, jonka kantaja esitti unionin yleisen tuomioistuimen kysymyksiin antamissaan kirjallisissa vastauksissa ja jolla hän kyseenalaistaa toisen irtisanomisilmoituksen sääntöjenmukaisuuden, koska se on luonteeltaan ehdollinen, on muistutettava, että unionin yleisen tuomioistuimen työjärjestyksen 84 artiklan 1 kohdan mukaan asian käsittelyn kuluessa ei saa vedota uuteen perusteeseen, ellei se perustu asian käsittelyn aikana ilmenneisiin oikeudellisiin seikkoihin ja tosiseikkoihin. Oikeuskäytännön mukaan tätä määräystä sovelletaan myös väitteisiin tai perusteluihin (ks. tuomio 14.7.2021, AQ v. eu-LISA, T-164/19, ei julkaistu, EU:T:2021:456, 59 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen). Peruste tai perustelu, jolla laajennetaan kannekirjelmässä aikaisemmin – nimenomaisesti tai implisiittisesti – esitettyä perustetta ja jolla on läheinen yhteys tähän perusteeseen, on kuitenkin otettava tutkittavaksi (ks. tuomio 15.12.2021, Oltchim v. komissio, T-565/19, EU:T:2021:904, 87 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

115 Käsiteltävässä tapauksessa on todettava yhtäältä, että edellä mainittu perustelu ei perustu asian käsittelyn aikana ilmenneisiin seikkoihin, ja toisaalta, että sillä ei ole läheistä yhteyttä kannekirjelmässä aikaisemmin esitettyyn perusteluun. Lisäksi on todettava, että vaikka tämä perustelu on esitetty kantajan unionin yleisen tuomioistuimen kysymykseen antamassa vastauksessa, se ylittää tämän kysymyksen ulottuvuuden (ks. vastaavasti ja analogisesti tuomio 7.2.2019, RK v. neuvosto, T-11/17, EU:T:2019:65, 54 kohta). Kyseinen perustelu on siten jätettävä tutkimatta.

116 Kaikista näistä seikoista ilmenee, että EUCAP Somalia antoi 4.11.2019 päivätyn kirjeen tiedoksi kantajalle sääntöjenvastaisesti, koska se ei noudattanut Belgian oikeudessa tältä osin vahvistettuja muodollista pätevyyttä koskevia vaatimuksia, mikä tarkoittaa, että kirjeessä vahvistettu

irtisanomisaika on ehdottoman pätemätön. Kyseisistä seikoista kuitenkin myös ilmenee, että EUCAP Somalia korjasi tämän virheen 3.12.2019 päivätyllä kirjeellä tekemällään sääntöjenmukaisella tiedoksiannolla, jolla on siten täydet oikeusvaikutukset kantajaan nähden.

117 Näin ollen kantajan ensimmäisen vaatimuksensa tueksi esittämä väite, joka koskee sopimuksen päättämistä koskevan päätöksen tiedoksiannon, joka tehtiin 4.11.2019 päivätyllä kirjeellä, pätemättömyyttä ja vaikutuksettomuutta, on hyväksyttävä, eikä sopimuksen 21 artiklan rikkomista ja oikeutta tulla kuulluksi koskevasta kantajan väitteestä ole tarpeen lausua. Se nimittäin esitettiin kanteen ensimmäisen vaatimuksen tueksi, ja tämä vaatimus on hyväksytty. Väitettyyn rikkomiseen ei myöskään ole liitetty korvausvaatimusta.

3) Sopimuksen 17 artiklan 2 kohdan ja 18 artiklan 1 kohdan rikkominen

118 Yhtäältä kantaja katsoo, että koska hänelle ei tarjottu mahdollisuutta tosiasialliseen työntekoon, hänen työsuoritustaan ei voida pitää riittämättömänä eikä katsoa, ettei hän ole osoittanut riittävää ammattikelpoisuutta kyseiseen tehtävään sopimuksen 17 artiklan 2 kohdassa tarkoitetulla tavalla. Näin ollen EUCAP Somalian ei olisi pitänyt soveltaa sopimuksen 17 artiklan 2 kohtaa vaan sen 18 artiklan 1 kohtaa, jonka mukaan kumpikin osapuoli voi päättää sopimuksen milloin tahansa yhden kuukauden irtisanomisajalla. Kun EUCAP Somalia päätti soveltaa yhden viikon irtisanomisaikaa, se rikkoi sekä sopimuksen 17 artiklan 2 kohtaa, jossa ei määrätä pakollisesta irtisanomisajasta, että sen 18 artiklan 1 kohtaa, jossa määrätään yhden kuukauden irtisanomisajasta.

119 Toisaalta kantaja korostaa, että Belgian oikeudessa on pätemättömyyden uhalla kielletty poikkeamasta periaatteesta, jonka mukaan koeaikaa koskevat ehdot on poistettava työsopimuksista 1.1.2014 alkaen. Käsiteltävään asiaan sovellettuna tämä periaate tarkoittaa sitä, että sopimuksen 17 artiklan 2 kohta, johon EUCAP Somalia tukeutui päättäessään sopimuksen, on pätemätön. Näin ollen sopimuksen 17 artiklan 2 kohdassa tarkoitetulla koeaikaa koskevalla ehdolla ei pitäisi olla vaikutusta, ja sen sijasta olisi pitänyt soveltaa sopimuksen 18 artiklan 1 kohtaa, jossa määrätään yhden kuukauden irtisanomisajasta. Lisäksi kantaja muistuttaa, että 4.11.2019 päivätyllä kirjeellä tehdyn tiedoksiannon väitetty sääntöjenvastaisuus johtaa Belgian oikeuden mukaan siihen, että kyseisessä kirjeessä vahvistettu yhden viikon irtisanomisaika on pätemätön. Kantaja väittää, että tällaisessa tilanteessa kyseisessä oikeudessa edellytetään sopimuksen välitöntä purkamista ja irtisanomisajan palkkaa vastaavan korvauksen maksamista.

120 Näin ollen sopimuksen päättämistä koskeva päätös, sellaisena kuin se annettiin tiedoksi 4.11.2019 ja 3.12.2019 päivätyillä kirjeillä, on pätemätön, koska sillä rikottiin sekä sopimusehtoja että Belgian oikeuden säännöksiä.

121 EUCAP Somalia muistuttaa, että sopimuksen päättämistä koskevaa päätöstä tehtäessä kantaja oli kolmen kuukauden koeajalla 8.9.2019–8.12.2019. Näin ollen sopimuksen 17 artiklan 2 kohta oli ainoa mahdollinen sopimusoikeudellinen perusta sopimuksen päättämistä koskevalle päätökselle.

122 Tästä on ensinnäkin todettava, että vaikka EUCAP Somalia myöntää, ettei Belgian työlainsäädäntöön enää sisälly koeaikaa koskevia säännöksiä, se kuitenkin katsoo, että unionin yleinen tuomioistuin ei silloin, kun sen toimivalta perustuu SEUT 272 artiklaan, voi perustellusti jättää soveltamatta sopimusehtoa edes siinä tapauksessa, että tämä ehto osoittautuisi sopimukseen sovellettavan kansallisen oikeuden vastaiseksi, koska EUCAP Somalian ja kantajan

välillä vapaasti sovittuja ehtoja on sovellettava ensisijaisesti. Sopimuksen 17 artiklan 2 kohtaa on siten sovellettava siitä huolimatta, että sopimukseen sovellettavaksi laiksi on määritetty Belgian laki.

123 Tämän jälkeen EUCAP Somalia väittää, ettei se tehnyt minkäänlaista virhettä, kun se katsoi, että kyseisen artiklan perusteella kantajalla ei ollut sopimuksen asianmukaiseen täyttämiseen tarvittavia fyysiä edellytyksiä lääketieteellisten vasta-aiheiden vuoksi.

124 EUCAP Somalia kuitenkin korostaa soveltaneensa täydentävästi Belgian oikeutta ja tässä yhteydessä vahvistaneensa yhden viikon irtisanomisajan työsopimuslain 37 §:n 2 momentin ja 40 §:n 2 momentin mukaisesti, vaikka sopimuksen 17 artiklan 2 kohdassa ei velvoitettu sitä tähän. EUCAP Somalia täsmentää, että sopimuksen 17 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu järjestely on, siltä osin kuin siihen sisältyy mahdollisuus päättää sopimus yksipuolisesti sopimussuhteen kolmen ensimmäisen kuukauden aikana, lähellä Belgian oikeudessa säädettyä järjestelyä, jossa sallitaan määräaikaisen työsopimuksen yksipuolinen purkaminen sopimukselle sovitun voimassaoloajan ensimmäisellä puoliskolla ja sen ensimmäisten kuuden kuukauden kuluessa.

125 Käsiteltävässä asiassa on todettava sopimukseen sovellettavasta Belgian laista (ks. edellä 45 kohta), että yhtäältä työntekijöiden ja toimihenkilöiden yhtenäisen aseman vahvistamisesta irtisanomisaikojen ja omavastuuaikojen osalta sekä tietyistä oheistoimenpiteistä 26.12.2013 annetulla lailla (loi concernant l'introduction d'un statut unique entre ouvriers et employés en ce qui concerne les délais de préavis et le jour de carence ainsi que de mesures d'accompagnement, Moniteur belge, 31.12.2013, s. 104147) poistettiin 1.1.2014 alkaen oikeus sisällyttää työsopimuksiin koeaikaa koskevia ehtoja. Tätä poistamissäännöstä on noudatettava sillä uhalla, että kaikki sen vastaiset ehdot todetaan pätemättömiksi työsopimuslain 6 §:n perusteella, jossa säädetään, että kaikki kyseisen lain ja sen täytäntöönpanoasetusten vastaiset säännökset ovat pätemättömiä siltä osin kuin niillä pyritään rajoittamaan työntekijöiden oikeuksia tai tiukentamaan heidän velvollisuuksiaan. Toisaalta viimeksi mainitussa laissa annettiin työnantajalle ja työntekijälle mahdollisuus päättää määräaikainen työsopimus sopimuksen voimassaoloajan ensimmäisen puoliskon aikana ja sen ensimmäisten kuuden kuukauden kuluessa työsopimuslain 37/2 §:n 1 momentissa tarkoitettuja uusia irtisanomisaikoja noudattaen.

126 Nämä Belgian oikeussäännöt, joilla järjestetään ja toteutetaan työntekijöiden suoja, ovat siten luonteeltaan pakottavia.

127 Kolmanneksi pitää paikkansa, että osapuolet ovat vapaasti sopineet kolmen kuukauden koeajasta 8.9.2019–8.12.2019, ja sopimuksen 17 artiklan 2 kohdan, jossa määrätään tätä varten koeaikaa koskeva ehto, sisällöstä.

128 On kuitenkin korostettava, että tässä osapuolten vapaasti sopimassa koeaikaa koskevassa ehdossa ei määrätä irtisanomisajasta tilanteessa, jossa sopimus päätetään koeajan kuluessa, ja että sillä näin rajoitetaan kantajan oikeuksia ja laajennetaan hänen velvollisuuksiaan työsopimuslain 6 ja 37/2 §:n vastaisesti.

129 Kuten edellä 45 kohdasta ilmenee, kyseisellä koeaikaa koskevalla ehdolla ei voida estää soveltamasta sopimukseen sovellettavia Belgian aineellisen työlainsäädännön pakottavia säännöksiä, sillä muuten se todetaan pätemättömäksi.

130 Näin ollen, kuten kantaja olennaisin osin vaatii, sopimuksen 17 artiklan 2 kohtaan sisältyvä koeaikaa koskeva ehto, josta osapuolet ovat sopineet, on todettava pätemättömäksi, eikä sitä voida soveltaa käsiteltävän asian ratkaisemiseksi.

131 Pitää siten paikkansa, että työsopimuslain 40 §:n 2 momenttia, luettuna yhdessä sen 37 §:n 1 momentin ja 37/1 ja 37/2 §:n kanssa, sovellettaessa EUCAP Somalia oli velvollinen noudattamaan yhden viikon irtisanomisaikaa, koska kantaja kuuluu siihen työntekijäryhmään, jonka työsuhde on jatkunut vähintään kolme kuukautta.

132 Työsopimuslain 6, 37/2 ja 40 §:stä yhdessä luettuina kuitenkin ilmenee, että määräaikaisen työsopimuksen osapuolet voisivat sopia ehdosta, jonka mukaan sopimuksen päättämisessä noudatetaan poikkeuksellisesti kyseisen lain 37/2 §:ssä säädettyä pidempää irtisanomisaikaa, koska tällaisella ehdolla laajennettaisiin työntekijän oikeuksia ja lievennettäisiin hänen velvollisuuksiaan.

133 Käsiteltävässä asiassa on kyse tällaisesta tilanteesta. On nimittäin muistutettava, että sopimuksen 18 artiklan 1 kohdassa, jonka sanamuoto on toistettu edellä 5 kohdassa, säädettiin mahdollisuudesta purkaa sopimus yksipuolisesti yhden kuukauden irtisanomisaikaa noudattaen.

134 Näin ollen on todettava, että EUCAP Somalian olisi pitänyt soveltaa sopimuksen 18 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua irtisanomisaikaa, koska tämä irtisanomisaika olisi suojannut kantajaa paremmin kuin työsopimuslain säännösten mukainen yhden viikon irtisanomisaika.

135 Sopimuksen 17 artiklan 2 kohdan ja 18 artiklan 1 kohdan rikkomista koskeva kantajan väite on siten hyväksyttävä, eikä kantajan tältä osin esittämistä täydentävistä väitteistä ole tarpeen lausua.

136 Tämän rikkomisen vaikutuksista 3.12.2019 päivättyyn kirjeeseen on muistutettava, että EUCAP Somalia antoi sopimuksen päättämistä koskevan päätöksensä sääntöjenmukaisesti tiedoksi lähettämällä 3.12.2019 päivätyn kirjeen, jonka kantaja vastaanotti 5.12.2019 (ks. edellä 113 kohta). Näin ollen sopimus on päätetty sääntöjenmukaisesti ja pätevästi, ja sen päättämiseen voidaan vedota kantajaa vastaan 5.12.2019 alkaen, ja se tulee lopullisesti voimaan sovellettavan irtisanomisajan päätyttyä. Lisäksi työsopimuslain 40 §:n 2 momentista ilmenee, että Belgian oikeuden mukaan silloin, kun sopimuksen päättäminen irtisanomisajalla on annettu pätevästi tiedoksi kirjeellä, jossa on mainittu irtisanomisajan kesto, ja kun tämä kesto ei ole riittävä, irtisanomisaika ei silti ole pätemätön. Näin ollen sopimuksen mukaisen irtisanomisajan noudattamatta jättäminen johtaa sopimuksen 18 artiklan 1 kohdassa määrätyn yhden kuukauden sopimusoikeudellisen irtisanomisajan soveltamiseen kyseisessä kirjeessä vahvistetun yhden viikon lakisääteisen irtisanomisajan sijasta.

[– –]

IV Kokonaispäätelmä

170 Kaiken edellä esitetyn perusteella on yhtäältä hyväksyttävä kantajan väitteet, jotka koskevat sopimuksen päättämistä koskevan päätöksen tiedoksiannon, joka tehtiin 4.11.2019 päivätyllä kirjeellä, pätemättömyyttä ja vaikutuksettomuutta ja sopimuksen 17 artiklan 2 kohdan ja 18 artiklan 1 kohdan rikkomista. Näin ollen on todettava, että kantajalla on oikeus palkkaan 26.11.2019 ja 8.12.2019 väliseltä ajalta sekä siihen perustuvaan irtisanomisajan palkkaa vastaavaan

korvaukseen. Kanne on siten hyväksyttävä ensimmäisen ja neljännen vaatimuksen osalta ja hylättävä muilta osin. Toisaalta EUCAP Somalian toissijaisesti esittämä vastakanteeseen perustuva vaatimus on hylättävä.

V. Oikeudenkäyntikulut

171 Unionin yleisen tuomioistuimen työjärjestyksen 134 artiklan 1 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Koska EUCAP Somalia on olennaisin osin hävinnyt asian ja kantaja on vaatinut oikeudenkäyntikulujensa korvaamista, EUCAP Somalia on velvoitettava korvaamaan kantajan oikeudenkäyntikulut.

Näillä perusteilla

UNIONIN YLEINEN TUOMIOISTUIN (seitsemäs jaosto)

on ratkaissut asian seuraavasti:

1) Irtisanomisilmoituksen, joka sisältyy 4.11.2019 päivättyyn kirjeeseen, tiedoksianto on pätemätön.

2) EUCAP Somalian ja JC:n välillä 21.8.2019 tehty sopimus on päätetty sääntöjenmukaisesti ja pätevästi; sopimuksen päättämiseen voidaan vedota JC:tä vastaan 5.12.2019 alkaen ja se tulee tämän sopimuksen 18.1 artiklan mukaisesti voimaan lopullisesti 9.12.2019 alkaneen yhden kuukauden irtisanomisajan päätyttyä.

3) EUCAP Somalia velvoitetaan maksamaan JC:lle yhtäältä 26.11.2019–8.12.2019 väliseltä ajalta hänen palkkaansa, sellaisena kuin se on määritetty tämän sopimuksen 12.2 artiklassa, vastaava rahasumma kyseisen sopimuksen 15 artiklan mukaisia päivärahoja lukuun ottamatta ja toisaalta 9.12.2019–9.1.2020 väliseltä ajalta yhden kuukauden irtisanomisajan palkkaa vastaava korvaus sekä näille rahasummille Belgian lainsäädännön mukaisesti maksettavaa laillista korkoa.

4) Kanne hylätään muilta osin.

5) EUCAP Somalian vastakanne hylätään.

6) EUCAP Somalia velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Da Silva Passos Truchot Sampol Pucurull

Julistettiin Luxemburgissa 13 päivänä heinäkuuta 2022.